

Abstrakt

André Gide, angažovaný spisovatel

Bc. Martin Poppr

Francouzský spisovatel André Gide (1869 – 1951) byl jedním z nejdůležitějších autorů konce devatenáctého a první poloviny dvacátého století. Zároveň byl i veřejně činným intelektuálem. Tato diplomová práce si klade otázku, nakolik byl André Gide politicky a společensky angažovaným literárním autorem a zkoumá přesah jeho literárního díla mimo svět literatury.

Metodou práce je literárně-kritická analýza zaměřená na postavu autora jakožto klíčového interpretačního prvku jeho vlastního díla.

Úvod a druhá část práce shrnuje pojetí angažované literatury, které vypracoval Jean-Paul Sartre ve své studii „Qu'est-ce que la littérature?“, a příklady dalších angažovaných autorů. V pozadí celého zkoumání není opomenuta ani obecná otázka „Co je to literatura?“.

Třetí část práce se zaměřuje na život a dílo André Gida a vybírá příklady Gidových literárních děl, které naplňují definici angažované literatury. Jsou to především díla oslavující lidskou svobodu a morálku, která se snaží zapůsobit na čtenáře a dodat mu sílu a odvalu, ale také Gidova autobiografická díla, ve kterých sám autor figuruje jako vzor upřímnosti a svobody. Dále si práce všimá Gidova angažmá v tzv. „Dreyfusově aféře“ a ve francouzském literárním provozu a společenském životě vůbec.

Čtvrtá část práce rozebírá Gidovy cestopisy *Voyage au Congo* a *Le Retour du Tchad* z cesty, kterou Gide podnikl v letech 1925 - 1926 do tehdejší Francouzské rovníkové Afriky. Gide v nich podal svědectví neuspokojivého fungování francouzské koloniální správy, moci koncesních společností a útlaku domorodého obyvatelstva.

Pátá část práce se věnuje Gidovu příklonu ke komunismu a k politickým a sociálním tématům. Opomenut není ani Gidův vztah k tehdejšímu Sovětskému svazu.

Šestá část práce se věnuje Gidově cestě po Sovětském svazu a její literární reflexi, *Retour de l'U.R.S.S.*, ve které Gide podal překvapivě otevřený a kritický popis neutěšených poměrů panujících v tehdejší SSSR.

Závěrečné části práce se věnují zhodnocení Gidova díla z hlediska literární osy o dvou protipólech – díle politicky angažovaném na jedné straně a dílem zaměřeným na uměleckou hodnotu a tvůrčí nezávislost na straně druhé. Autor práce si klade otázku, kde se Gide při psaní svých děl na této ose pohyboval a pokouší se také v samotném závěru práce zodpovědět na příkladu Gidova díla otázku „Co je to literatura?“.